

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра методики музичного виховання та диригування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ ТА ПЕДАГОГІКА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

Освітня програма **Середня освіта (Музичне мистецтво)**
за другим (магістерським) рівнем

Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 17 від “14” квітня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія, історія та педагогіка мистецької освіти
Викладач	Карась Ганна Василівна доктор мистецтвознавства, професор
Контактний телефон викладача	+380503730845
Е-mail викладача	karasg@ukr.net
Формат дисципліни	Очна форма, заочна форма
Обсяг дисципліни	3 кредити – 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіка індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Теорія, історія та педагогіка мистецької освіти» базується на теорії і практиці професійного розвитку педагога-музиканта, що забезпечує процес художньо-педагогічної освіти магістрів, формує їх професійний розвиток, що є необхідним для майбутньої музично-педагогічної творчості, музично-педагогічної майстерності, музично-педагогічної культури. Вузівський курс «Теорії, історії та педагогіки мистецької освіти» передбачає підготовку висококваліфікованого спеціаліста, що володіє комплексом знань, необхідних для організації та успішного керівництва навчальними колективами різного рівня.</p> <p>Зміст дисципліни полягає в ознайомленні майбутніх фахівців з науково-теоретичними основами теорії, історії та педагогіки мистецької освіти, його науковим апаратом; систематизації знань про систему мистецької освіти; прищепленні навичок до самостійної роботи з фаховою літературою, орієнтації в ній; формуванню широкого художнього кругозору майбутнього викладача, вихованні вміння самостійно мислити, критично аналізувати прочитану літературу; навчити студентів виконанню практичних завдань. Виходячи із сучасного стану і розвитку мистецтва, а також, враховуючи навчальну програму, відпрацьовану у вищих навчальних закладах, що готують вчителів музики та музикантів-виконавців, слід вважати доцільним вирішення в рамках цього курсу перерахованих завдань.</p> <p>Завдання курсу полягають 1) у теоретичному узагальненні теорії, історії та педагогіки мистецької освіти; 2) в ознайомленні з різними підходами до форм організації мистецького навчання; 3) в освоєнні складних проблем розвитку мистецької освіти сучасності.</p> <p>Тип Дисципліна нормативна</p> <p>Термін навчання. 1-ий рік, II семестр (перший курс магістратури, другий семестр, 12 тижнів)</p> <p>Кількість кредитів. 3,0 кредити, загальна кількість годин: 90 (30 – аудиторна робота, 60 – самостійна робота, 20 лекцій, 10 практичних)</p>	
3. Мета та цілі курсу	

Мета викладання курсу «Теорія, історія та педагогіка мистецької освіти» полягає у формуванні засобів професійного розвитку в процесі професійної підготовки магістрів освітнього напрямку «Середня освіта («Музичне мистецтво») з педагогічною спеціалізацією; оволодінні науково-теоретичними основами мистецької освіти, як складової навчальної дисципліни музично-педагогічної освіти у вищій школі; розширити і професійно загострити тематику теоретичної та методичної підготовки майбутніх магістрів, зміст якої не охоплюється повністю рамками стандартних дисциплін; підготовка фахівців-педагогів до практичної роботи в якості викладачів шкіл (загально-освітніх і мистецьких), музичних училищ, училищ мистецтв, педагогічних училищ, ВНЗ. Курс «Теорія, історія та педагогіка мистецької освіти» є теоретико-практичною дисципліною і поєднує науково-теоретичний матеріал в різних аспектах.

Курс «Теорія, історія та педагогіка мистецької освіти» базується на вивченні таких дисциплін: історія музики, історія мистецької освіти, педагогіка загальна, педагогіка мистецтва, психологія творчості. Курс «Теорія, історія та педагогіка мистецької освіти» є однією з профільюючих дисциплін, що визначають кваліфікацію випускника як викладача. Дисципліна дає основні знання про історію становлення багаторівневої мистецької освіти, формування мережі європейських класичних університетів, розвитку різних типів музичних навчальних закладів (від античних гімнасеумів до сучасних музичних шкіл, училищ, консерваторій та академій музики).

Досягнення мети передбачає опанування майбутніми педагогами-музикантами змісту курсу, що виявляться у:

- стійкій мотивації культурного зростання засобами професії і усталеному професійному інтересі до безперервного оновлення індивідуально-професійного ресурсу;
- знаннях основних теорій розвитку людини засобами музичного мистецтва і розуміння їх основ для забезпечення оригінального використання ідей, а також проведення наукових досліджень;
- здатності до системної апперцепції і інтеграції галузевого знання та подолання суперечностей його об'єктивності у педагогічній реальності;
- здатності і уміннях використовувати знання для вирішення проблем особистісного взаєморозвитку себе і іншого у новому середовищі і культуровідповідних контекстах художнього розвитку людини;
- уміннях зрозумілого донесення власної професійної позиції до фахівців і нефахівців у музично-педагогічній галузі;
- навичках самостійно продовжувати навчання.

1.2. Успішність досягнення поставленої мети залежить від результативності розв'язання таких **завдань** курсу:

- формування умінь самоорганізації творчого потенціалу відповідно до потреб професійної реальності і культурних вимог її вдосконалення;
- формування професійного менталітету науково-педагогічного працівника музично-педагогічної і мистецької галузей;
- формування соціально-професійних і міжпредметних компетенцій;
- формування музично-педагогічного професіоналізму педагога-музиканта, музиканта-виконавця;
- розвиток здатності до інтелектуальної автономності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти-магістри повинні

знати:

- теоретичний матеріал з історії музики, історії музичної освіти, педагогіки загальної, музичної педагогіки;
- рівень сучасної науково-теоретичної бази з проблем музичної педагогіки вищої школи;
- структуру системи мистецької освіти в Україні та світі;

- науково-теоретичну літературу з порушеної проблеми;
- зміст музично-педагогічного процесу у вищій школі;
- особливості організації науково-дослідної роботи студентів на факультетах мистецького спрямування у ВНЗ.

вміти:

- стисло викладати власні судження та відтворювати їх аргументовано і грамотно у письмовій формі;
- професійно підходити до проблеми мистецької освіти та навчання;
- грамотно добирати науково-теоретичну літературу для здійснення практичних завдань;
- самостійно опрацьовувати науково-методичну літературу та застосовувати її у власній практичній діяльності;
- досягнути напрями методичної роботи у роботі зі студентами різних спеціалізацій (диригенти, вокалісти, піаністи тощо) для забезпечення цілісної, аргументованої інтерпретації у процесі викладацької роботи;
- самостійно скласти план лекцій та практичних занять.

4.Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, використовувати різні форми комунікативних процесів, вільно оперувати професійною термінологією, володіння навичками редагування й перекладу текстів, пов'язаних із фахом. Здатність використовувати професійну літературу, фахові термінологічні словники та допоміжні джерела у процесі; здатність оперувати фаховою термінологією в професійному середовищі.
- здатність до абстрактного та аналітичного мислення, критичного та самокритичного аналізу та синтезу у процесі науково-дослідної діяльності у галузі освіти;
- здатність до постійної та систематичної роботи, спрямованої на вдосконалення професійної музично-педагогічної майстерності, наполегливо досягати поставленої мети та якісно виконувати роботу у професійній музично-педагогічній сфері; виявляти логічну структуру і понятійний апарат незнайомого наукового тексту, вирішувати професійні завдання із застосуванням інформаційних технологій в професійній діяльності викладача музичного мистецтва (за видами); до наукової рефлексії та гуманітарної експертизи проблем музично-педагогічної освіти; до інтернаціонального охоплення специфіки складників музично-риторичного тезаурусу національних музичних мов; до розуміння еволюції культури та музичного мистецтва як відображення основних тенденцій суспільно-історичного розвитку країни;
- здатність вирішувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у галузі хорового виконавства та середньої освіти у процесі навчання основ теорії і практики вокально-хорової роботи, художньо-творчого розвитку учнів через хоровий спів як форми роботи на уроках музичного мистецтва. Здатність до опанування основних методів та способів вирішення комунікативних завдань професійної діяльності, вміти аналізувати логіку висловлювань реципієнтів з позицій норм толерантності та ефективної праці в педагогічному колективі;
- здатність до перенесення системи фахових знань у площину навчального предмету музичне мистецтво, структурування навчального матеріалу, проектування та організації власної діяльності;
- здатність виявляти музикальність, виконавські (інструментальні, вокально-хорові, диригентські), інтерпретаційні, артистичні уміння, виконавську надійність учителя музичного мистецтва. Здатність формувати та удосконалювати вокально-технічні та виконавські навички, виробляти за допомогою самоконтролю навички свідомого володіння голосом; застосовувати весь комплекс засобів виразності, артистичну, сценічну майстерність у професійній діяльності співака;

- знання сучасних теоретичних основ музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури.

Професійні компетенції

- здатність використовувати знання теоретичних понять, законів, концепцій, вчень і теорій освіти як фундаменту для характеристики й аналізу мистецьких явищ і процесів та здатність використовувати мистецько-педагогічний потенціал музичного мистецтва для утвердження гуманістичних цінностей;
- здатність до оволодіння необхідним комплексом психолого-педагогічних та мистецьких знань, розуміння принципів та закономірностей процесу художньо-творчої діяльності; здатність до системного мислення у професійній сфері;
- здатність до опанування основних методів та шляхів вирішення комунікативних завдань професійної діяльності;
- здатність до оволодіння новими знаннями в галузі мистецької освіти, вміння застосовувати сучасні педагогічні технології в навчальному процесі;
- здатність виконувати конкретні наукові і практичні завдання, які ілюструють набуті дослідницькі навички з аналізу мистецьких проблем, включаючи збір, аналіз, інтерпретацію та застосування різних даних;
- здатність до розробки викладацьких, навчальних та оцінювальних мистецько-педагогічних стратегій і розуміння їх практичної значущості;
- здатність демонструвати глибокі та системні знання у галузі музичного мистецтва, до розуміння принципів методів та форм проведення занять з музичних дисциплін, керівництва художньо-естетичним розвитком учнів;
- здатність презентувати власний творчий продукт, здійснювати художньо-просвітницьку діяльність, розробляти і втілювати музично-виховні заходи на високому мистецько-педагогічному рівні; організувати освітній процес на засадах особистісно орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів, здатність до розуміння основних проблем сучасної мистецької освіти й виконавства в Україні та пошуку шляхів удосконалення освітнього процесу в закладах мистецької освіти.

Результати навчання

- здатність здійснювати художньо-педагогічне спілкування з дітьми; вміння вирішувати педагогічні навчально-виховні, художньо-творчі завдання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів та їх музичної підготовки;
- володіння принципами організації керівництвом хором, ансамблем, методики викладання музичних дисциплін; засвоювати пісенний матеріал шкільної програми для використання у майбутній музично-педагогічній діяльності; здійснювати змістовний аналіз музичного твору, емоційно й цікаво розповідати учням про музику і музикантів, події музичного життя. Вміння організувати дитячі та самодіяльні хорові творчі колективи; використовувати власні професійно-профільовані знання та навички під час вокально-хорової роботи з дітьми;
- уміння творчо проводити уроки музики у відповідності з метою, принципами і завданнями організації музично-виховної роботи в школі; критично оцінювати результати власної педагогічної діяльності, творчо підходити і впроваджувати нові освітні навчально-виховні технології;
- розуміння системної методології проведення науково-педагогічних досліджень; володіння основами методології музично-педагогічних досліджень, уміння формулювати наукову проблему в галузі музично-педагогічної освіти; будувати та вдосконалювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення;
- вміння застосовувати наукові методи побудови та аналізу навчально-виховного процесу у галузі музичного мистецтва, використовувати знання різних музично-педагогічних теорій професійного розвитку педагога-музиканта;
- здатність застосовувати фахові знання та практичні навички у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій, музикознавчій роботі;

- вміння використовувати знання, уміння і навички зі спеціалізованих професійних дисциплін в процесі вирішення практичних завдань під час проходження практики; застосування професійно-профільованих знань у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій, музикознавчій роботі;
- володіння методичними засади підготовки до керування хором; навичками самостійної роботи з фаховою літературою та навчально-художнім репертуаром з диригування; найрізноманітнішим хоровим ансамблевим та інструментальним репертуаром різних епох, жанрів і стилів; засвоєння пісенного матеріалу шкільної програми для використання у майбутній музично-педагогічній діяльності;
- готовність до художньо-творчої, музично-виконавської діяльності; інтерпретування музичних творів; реалізації колективних, індивідуальних музичних проєктів; розробки художньо-практичних, музичних завдань для учнів, відповідно до їх вікових особливостей.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Загальна кількість годин – 90

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	Стац. – 20; Заочн.- 6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	Стац. – 10; Заочн. - 2
самостійна робота	Стац. – 60; Заочн. - 82

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	I	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль I. Тема 1. Мистецька освіта як суспільне явище та галузь гуманітарного знання	Лекція	№ 14, 17, 25, 30, 39, 48, 57	2 год.	5	Перший, другий тиждень навчання
	Практична		1 год.		
	Самостійна робота		Робота з літературою 6 год.		
Тема 2 Методологічні засади мистецької освіти	Лекція	№ 30, 39, 48	2 год.	5	Другий, третій тиждень навчання
Практична		1 год.			
Самостійна робота		Робота з літературою 6 год.			

<p>Тема 3. Європейська музична педагогіка від античності до кінця XIX ст.</p>	<p>Лекція Практична Самостійна робота</p>	<p>№ 47</p>	<p>2 год. 1 год. Робота з літературою 6 год.</p>	<p>5</p>	<p>Четвертий-п'ятий тиждень навчання</p>
<p>Тема 4 Розвиток музичної освіти у провідних країнах світу у XX ст.</p>	<p>Лекція Практична Самостійна робота</p>	<p>№ 20, 31, 47</p>	<p>2 год. 1 год. Робота з літературою 6 год.</p>	<p>5</p>	<p>Шостий тиждень навчання</p>
<p>Тема 5. Формування і розвиток мистецької освіти в Україні від XVIII до XX ст. Провідні педагогічні ідеї українських музикантів-педагогів XX ст. Контрольна робота.</p>	<p>Лекція Практична Самостійна робота</p>	<p>№ 19, 31, 24, 41, 44, 47, 53, 54 № 44, 55</p>	<p>2 год. 1 год. Робота з літературою 6 год.</p>	<p>5 5</p>	<p>Сьомий тиждень навчання</p>
<p>Змістовий модуль II Тема 6. Інституалізація мистецької освіти в Україні Контрольна робота</p>	<p>Лекція Практична 1 год. Самостійна робота</p>	<p>№ 1, 2, 7, 19, 27, 28, 29, 30, 31</p>	<p>2 год. 1 год. Робота з літературою 6 год.</p>	<p>5 5</p>	<p>Восьмий тиждень навчання</p>
<p>Тема 7. Музично-педагогічний процес у вищій школі: концептуальні підходи й нові орієнтири розвитку Контрольна робота</p>	<p>Лекція Практична Самостійна робота 6 год.</p>	<p>№ 37, 42</p>	<p>2 год. 1 год. Робота з літературою 6 год.</p>	<p>5 5</p>	<p>Дев'ятий тиждень навчання</p>
<p>Тема 8. Зміст музично-педагогічного процесу у вищій школі. Форми організації мистецького навчання.</p>	<p>Лекція Практична Самостійна робота</p>	<p>№ 26, 37, 39, 48 № 3, 4, 10, 12, 13, 16, 22, 22, 27, 28, 34, 38, 49, 50, 52</p>	<p>2 год. 1 год. Робота з літературою 6 год.</p>	<p>5 5</p>	<p>Десятий тиждень навчання</p>

Контрольна робота					
Тема 9. Механізми модернізації музично-педагогічного процесу у вищій школі.	Лекція Практична Самостійна робота	№ 37	2 год. 1 год. Робота з літературою 6 год.	5	Одинадцятий тиждень навчання
Тема 10. Організація науково-дослідної роботи студентів на факультетах мистецького спрямування у ВНЗ. Контрольна робота	Лекція Практична Самостійна робота	№ 32, 48, 56	2 год. 1 год. Робота з літературою 6 год.	5 5	Дванадцятий тиждень навчання

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>90-100 балів (А «Зараховано») отримує студент, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання на заліку, опрацював рекомендовану літературу.</p> <p>80–89 балів (В «Зараховано») отримує студент, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на заліку, опрацював більшість рекомендованої літератури.</p> <p>70–79 балів (С «Зараховано») отримує студент, який виконав більшу частину видів самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на заліку, опрацював значну кількість рекомендованої літератури.</p> <p>60–69 балів (D «Зараховано») отримує студент, який виконав половину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на заліку, опрацював половину рекомендованої літератури.</p> <p>50–59 балів (Е «Зараховано») отримує студент, який виконав третину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на заліку, опрацював третину рекомендованої літератури.</p> <p>26–49 балів (FX не зараховано з можливістю повторного складання) отримує студент, який виконав хоч якусь частину видів самостійної роботи, практичних занять, не дав відповіді на запитання на заліку, опрацював малу кількість рекомендованої літератури.</p> <p>0-25 балів (F не зараховано з обов'язковим повторним</p>
-----------------------------------	---

	вивченням дисципліни) отримує студент, який не виконав жодного виду самостійної роботи, практичних занять, не може дати відповіді на запитання на заліку, не опрацював рекомендованої літератури.
Вимоги до письмової роботи	<p>Діагностика знань студентів здійснюється за допомогою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) усних опитувань на практичних заняттях; 2) письмових контрольних робіт. <p style="text-align: center;">Розподіл балів, які отримують студенти</p> <p>Змістовий модуль 1 – 25 балів; Змістовий модуль 2 – 25 балів. Контрольні роботи – 25 балів Залік – 25 балів. Загальна сума – 100 балів</p>
Практичні заняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. здійснити характеристику мистецької освіти як суспільного явища та галузь гуманітарного знання, визначити функції мистецької освіти; 2. визначити методологічні засади мистецької освіти; 3. здійснити характеристику музичної педагогіки однієї з епох (античний світ, Середньовіччя, Відродження, Просвітництво, ХІХ ст.); 4. охарактеризувати розвиток музичної освіти у провідних країнах світу у ХХ ст. та музично-педагогічні системи Е. Жак-Далькроза, К. Орфа, З. Кодаї, Б. Тричкова, М. Монтесорі, Б. Асаф'єва, Д. Кабалевського; 5. здійснити характеристику формування і розвитку мистецької освіти в Україні від ХVІІІ до ХХ ст. та провідних педагогічних ідей українських музикантів-педагогів ХХ ст. (М. Леонтовича, К. Стеценка, В. Верховинця, Б. Яворського, Р. Савицького); 6. визначити інституалізацію мистецької освіти в Україні; 7. визначити проблемне поле та структуру музично-педагогічного процесу у вищій школі; 8. охарактеризувати зміст музично-педагогічного процесу у вищій школі та форми організації мистецького навчання. 9. здійснити характеристику механізмів модернізації музично-педагогічного процесу у вищій школі; 10. охарактеризувати особливості організації науково-дослідної роботи студентів на факультетах мистецького спрямування у ВНЗ.
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Опрацювання рекомендованої літератури. Виконання письмових контрольних робіт. Усні відповіді на практичних заняттях.</p>
<p>7. Політика курсу</p> <p>Відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій для кваліфікаційного рівня «бакалавр» програмні вимоги навчальної дисципліни спрямовані на досягнення сьомого (7) кваліфікаційного рівня (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341, який передбачає здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується</p>	

комплексністю та невизначеністю умов.

Тому, політика курсу спрямована на те, щоб забезпечити студентам здобуття знань, умінь та розуміння, що відносяться до галузі мистецької освіти, що дасть їм можливість виконувати свою роботу самостійно. Акцентується увага на забезпеченні підготовки професійних здібностей щодо самоорганізації, вміння самонавчатись, розвинути аналітичне мислення, приймати обґрунтовані рішення, здійснювати оцінювання та забезпечення якості виконаних робіт разом з вільним володінням іноземними мовами.

Результати навчання за Освітньою програмою

У взаємовідносинах викладач та студенти керуються загальними морально-етичними принципами та правилами поведінки відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року.

Кодекс академічної доброчесності є обов'язковим для всіх учасників освітнього процесу.

8.Рекомендована література **Базова**

№ п/п	Автор (автори)	Назва	Видавництво, рік видання
		Основна література	
1.		Академія музичної еліти України: До 90-річчя Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського / автори-упор.: А. П. Лашенко (кер. проекту), О. І. Малозьмова, Т. В. Гусарчук; Ред кол.: В. І. Рожок (голова) та ін	Київ: Муз. Україна, 2004.
2.	Александрова Н. Г., Бондар Н. А., Бузанова Н. С., Вірановський Г. М., Горелік Л. М.	Одеській державній музичній академії імені А.В. Нежданової - 90	Одеса: Друк, 2003.
3.	Антонюк В.	Українська вокальна школа: етнокультурний аспект: Монографія. 2-ге вид. перероб. і доп.	Київ: Українська ідея, 2001.
4.		«Без пісень нема життя...» (До 40-річчя заснування музичного факультету Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника): музично-красознавчий альманах / упор. Дутчак В. Г., Карась Г. В., Ортинська М. З., Чоловський П. М.	Івано-Франківськ: Гостинець, 2006.
5.	Білоус О. С.	Дидактичні основи формування творчої активності студентів у процесі особистісно орієнтованого	Луцьк, 2005.

		навчання (на матеріалі музичних дисциплін): автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец.: 13.00.09 «Теорія навчання».	
6.		Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Івано-Франківська область.	Київ: Знання України, 2010.
7.	Волков С. .	Мистецька освіта в культурі України 90-х років ХХ століття: навч. посіб.	Київ: 2006.
8.	Волощук І. С.	Науково-педагогічні основи формування творчої особистості.	Київ: Педагогічна думка, 1998.
9.	Выготский Л. С.	Психология искусства.	Москва: Педагогика, 1987.
10.	Гнидь Б.	Історія вокального мистецтва: підручник	Київ: НМАУ, 1997.
11.	Горбенко С.	Історія гуманізації музичної освіти дітей шкільного віку.	Кам'янець-Подільський, 2007.
12.	Граб У.	Музикологія як університетська дисципліна: Львівська музикологічна школа Адольфа Хібінського (1912–1941).	Львів: Вид-во Українського Католицького Університету, 2009.
13.	Гуральник Н.	Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті музичної педагогіки: історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти: монографія	Київ: НПУ, 2007.
14.		Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття).	Київ: Райдуга, 1994.
15.	Доронюк В., Вовк М.	Українська музична етнопедagogіка. .	Івано-Франківськ: Плай, 2008.
16.	Жишкович М. А.	Освітньо-педагогічні аспекти розвитку вокального мистецтва Львова (друга половина ХІХ – перша половина ХХ ст.): монографія.	Львів: СПОЛОМ, 2012.
17.		Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної ради. 2002. № 20. .	
18.	Іванцев Л. І.	Становлення особистості майбутнього вчителя як суб'єкта життєтворчості: дис. ... канд. психол. наук: спец. 19.00.07.	Київ, 2003.
19.		Історія української музики. В 6 т. / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фольк. та етногр. ім. М. Т. Рильського; Редкол.: М. М.	Київ: 1989-2004.

		Гордійчук (голова) та ін. Т. 1-5.	
20.		Как учат музыке за рубежом / сост., авт. предисл. Д. Дж. Харгривз, А. К. Норт.	Москва: Изд. дом «Классика-XXI», 2009.
21.	Кашкадамова Н.	Історія фортеп'янного мистецтва ХІХ ст.: підручник.	Тернопіль: Астон», 2006.
22.	Кияновська Л.	Галицька музична культура ХІХ – ХХ ст.: навч. посіб.	Чернівці: Книги–ХХІ, 2007.
23.	Клименко В. В.	Психологія творчості: навч. посіб.	К.: Центр навч. л-ри, 2006.
24.	Козицький П.	Спів і музика в Київській академії за 300 років існування	Київ: Музична Україна, 1971.
25.	Кремень В. Г.	Освіта і наука в Україні: шляхи модернізації: факти, роздуми, перспективи.	Київ: Грамота, 2003.
26.	Кузьмінський А. І.	Педагогіка вищої школи: навч. посіб.	Київ: Знання, 2005.
27.	Лащенко А.	З історії київської хорової школи	Київ: Музична Україна, 2007.
28.	Мазепа Л., Мазепа Т.	Шлях до Музичної Академії у Львові. У 2 т. Т. І: Від доби міських музикантів до Консерваторії [поч. ХV ст. – 1939 р.]. Т. 2: Від Консерваторії до Академії (1939 – 2003).	Львів: Сполом, 2003.
29.	Майборода В. К.	Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917-1985).	Київ: Либідь, 1992.
30.	Михайличенко О. В.	Основи загальної та музичної педагогіки: теорія та історія	Суми, 2004.
31.		Музично-педагогічні системи та концепції ХХ століття: підручник / [Ніколаї Г. Ю., Черкасов В. Ф. та ін.]; за заг. ред. канд. пед. наук, проф. Тайнель Е. З. Вид. 2-ге. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.	Харків, 2018.
32.	Немкович О.	Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін: монографія	Київ, 2006
33.	Ничай О.В.	Професійна підготовка диригента (навчально-методична публікація).	Івано-Франківськ, 2002.
34.	Новакович М.	Галицька музика габсбурзької доби: у пошуках української ідентичності: монографія.	Львів: Видавець Т. Тетюк, 2019
35.	Олексюк О. М., Ткач М. М., Лісун Д. В.	Герменевтичний підхід у вищій мистецькій освіті: колективна монографія.	Київ, 2013.
36.	Олексюк О. М.	Музична педагогіка: навч. посіб.	Київ, 2013
37.	Олексюк О. М., Ткач М. М.	Музично-педагогічний процес у вищій школі.	Київ: Знання України, 2009.

38.	Орлов В. Ф.	Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія.	Київ: Наукова думка, 2003.
39.	Падалка Г. М.	Педагогіка мистецтва: Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін.	Київ: «Освіта України», 2010.
40.	Петрушин В. И.	Музыкальная психология: теория и практика: учеб пособие для студ. высш. учеб. заведений.	Москва: ВЛАДОС, 1999.
41.	Поясик О.	Музична освіта та виховання учнів і молоді Галичини (20-30-ті рр. ХХ ст.)	Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2008.
42.		Прикарпатський університет: здобутки і перспективи.	Івано-Франківськ: Плай, 2000.
43.	Пруднікова О. І.	Вплив педагогічного спілкування на професійну підготовку студентів музичних училищ: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти».	Київ, 2001.
44.	Романюк Л., Черепанин М.	Музичне і театральне життя Станиславова (друга половина ХІХ – перша половина ХХ ст.) : монографія.	Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2016.
45.	Роменець В. А.	Психологія творчості: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. 3-тє вид.	Київ: Либідь, 2004.
46.	Ростовський О. Я.	Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки: навч. посіб.	Ніжин, 2003.
47.	Ростовський О. Я.	Теорія і методики музичної освіти: навч.-метод. посіб.	Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2011.
48.	Рудницька О. П.	Педагогіка: загальна і мистецька: навч. посіб.	Київ, 2005.
49.	Савицький Р.	Основні засади фортепіанної педагогіки : методичний посібник.	Тернопіль : Астон, 2000.
50.	Садова Л.	Фортепіанна школа Вілема Курца.	Дрогобич: Посвіт, 2009.
51.	Семашко О. М.	Соціологія мистецтва: навч. посіб.	Львів: «Магнолія плюс», 2005.
52.		Сторінки історії Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. 2-ге вид., доп.	Львів: В-во «СПОЛОМ», 2008.
53.	Ступарик Б. М.	Національна школа: витоки, становлення.	Івано-Франківськ, 1992.
54.	Танько Т. П.	Музично-педагогічна освіта в Україні.	Харків: Основа, 1998.
55.	Черепанин М.	Музична культура Галичини (друга половина ХІХ – перша	Київ: Вежа, 1997.

		половина XX ст.) .	
56.	Черкасов В. Ф.	Основи наукових досліджень у музично-освітній галузі: підручник	Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченко, Харків: ФОП Озеров, 2017.
57.	Шульгіна В. Д.	Українська музична педагогіка: підручник	Київ: НАКККіМ, 2016.
		Допоміжна	
58.		Вчені Прикарпаття: біографічний довідник.	Брошнів: Таля, 2003.
59.	Кузьмініч М. Л.	Тэарэтычныя асновы metodyкі музычнай адукацыі.	Мінск: Нацыянальная бібліятэка Беларусі, 2013.
60.		Наукова еліта Івано-Франківщини: доктори наук, професори Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: довідник.	Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2007.
61.		Хорове мистецтво у вищій школі : проблеми і перспективи професійної підготовки : зб. матеріалів Всеукр. нав.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 25–26 жовтня 2013 р.) / [ред.-упоряд. Г. Карась. Л. Серганюк].	Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2013.
.			